

Preporuka postupanja za djelatnike pravosudne policije

1. Je li tijekom uobičajenih dnevnih aktivnosti potrebno da sve osobe lišene slobode i svi zaposlenici permanentno nose zaštitnu opremu (maske i rukavice)? Pod terminom uobičajenih dnevnih aktivnosti podrazumijeva se rad zatvorenika, boravak na svježem zraku, boravak u zajedničkim prostorijama, aktivnosti slobodnog vremena - sport, rekreacija, rad u sekcijama (npr. glazbena sekcija, likovna sekcija) bavljenje raznim hobijima i sl.

Odgovor: Osoba koja nema znakove bolesti nema opravdanja nositi masku i rukavice ako je u blizini osoba koje nemaju znakove bolesti odnosno sumnju na infekciju COVID-19 (osobe bez povišene tjelesne temperature, koje ne kašlju i nemaju teškoće disanja). Osoba koja ima respiratorne simptome nošenjem maske smanjuje rizik širenja zaraze na druge. Napominjemo da se preporuča da zaposlenici sa respiratornim simptomima i povišenom tjelesnom temperaturom ne dolaze na posao. Uvijek kad god je moguće, neovisno o tome imaju li sobe znakove respiratornih bolesti ili ne, neophodno se pridržavati općih mjera zaštite (vidjeti kasnije).

Zaštitna oprema (maske i rukavice) su potrebne kod sumnje na zarazu COVID-19 ili kod osoba za koje je potvrđeno da su zaražene s COVID-19. To su osobe koje su unazad 14 dana došle iz zahvaćenih područja* kao i osobe kojima je izrečena mjera zdravstvenog nadzora u karanteni ili samoizolaciji ili osobe za koje se opravdano sumnja da su bile u bliskom kontaktu osobom za koju je dokazano da je zaražena s COVID-19 (vidjeti kasnije).

*Zahvaćena područja: U sklopu pandemije bolesti COVID-19 uzrokovane novim koronavirusom (SARS-CoV-2), zaraženim područjima smatraju se države koje prema izvještajima Svjetske zdravstvene organizacije imaju rasprostranjenu ili lokalnu transmisiju bolesti COVID-19 uzrokovane novim koronavirusom (SARS-CoV-2). Popis država s rasprostranjenom ili lokalnom transmisijom bolesti tijekom prethodnog dana, svakodnevno donosi Svjetska zdravstvena organizacija u dnevnim izvještajima Coronavirus disease (COVID-2019) situation reports, koji se mogu naći na ovoj poveznici: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports>

2. Je li potrebno da osobe lišene slobode i zaposlenici nose zaštitne maske prilikom sprovođenja zatvorenika u ustanove i tijela koja se nalaze izvan zatvorskog sustava (npr. odlazak u banku, na sud, preprata u zdravstvenu ustanovu i dr.).

Odgovor je identičan kao pod 1.

Opće mjere zaštite:

Najvažnija mjera je obavijestiti i educirati zaposlenike o samoj bolesti i preporukama/općim mjerama zaštite.

Poslodavci bi trebali osigurati uvjete rada koji podrazumijevaju dostatne količine sapuna i jednokratnih ubrusa u sanitarnim čvorovima, ili alternativno dezinficijensa za ruke na bazi alkohola (najmanje 60% alkohol), zaštitne opreme u slučaju osoba koje su pod visokim rizikom ili dokazano zaraženo novim koronavirusom, redovito čišćenje prostorija dezinficijensima, te organizirati normalno funkcioniranje poslovnih procesa.

Važno je osigurati dostupnost tekuće vode i sapuna u svrhu poštivanja osnovnih higijenskih normi, te pojačati higijenu prostorija s naglaskom na učestalije čišćenje i dezinfekciju radnih površina i drugih površina koje se češće dotiču (prekidači za struju, kvake i sl.).

Osoba koja nema znakove bolesti nema opravdanja nositi masku ako je u okruženju osoba koje nemaju znakove respiratorne bolesti odnosno sumnju na infekciju COVID-19 (povišenu tjelesnu temperaturu, kašalj i kratak dah).

Uz navedeno potrebno je sve djelatnike podsjećati na pridržavanje preporuka općih mjera zaštite od respiratornih infekcija:

- redovito perite ruke sapunom i vodom te sušenje ruku jednokratnim ručnicima ili koristite dezinficijens na bazi alkohola
- kada kašljete i kišete prekrijte usta i nos papirnatom maramicom i poslije ju odbacite u koš za otpad te operite ruke
- izbjegavajte bliski kontakt s osobama koji imaju simptome infekcije dišnih putova, imaju povišenu temperaturu, grlobolju, kratak dah i kašlju
 - pokušajte se držati što dalje od drugih osoba a ako je moguće održavajte razmak od 2 metra od drugih osoba
 - nemojte se rukovati te izbjegavajte bilo kakve druge dodire li diranje korištenih maramica i sl.
 - kada je god moguće neophodno je izbjeći osobni kontakt pa je u tom smislu poželjan kontakt iz kabine kroz staklo kao i kontakt s većim razmakom što znači održavati udaljenost od najmanje dva metra u zatvorenim i jednog metra na otvorenim prostorima između ljudi u razgovoru te prilikom socijalnih interakcija).
 - Također je neophodno skratiti kontakt (razgovor) koliko je god moguće (ispod 15 minuta na udaljenosti, te izbjegavati grupiranje više od 5 osoba).

Posebno treba izbjegavati za vrijeme trajanja ove epidemije:

- Izbjegavati izravan tjelesni kontakt (npr. rukovanje).
- Izbjegavati nezaštićen izravan kontakt s infektivnim izlučevinama (dodirivanje korištenih maramica golom rukom ili npr. ako se osoba iskašlje u osobu).
- Izbjegavati kontakt licem u lice na udaljenosti manjoj od dva metra u trajanju duljem od 15 minuta.
- Izbjegavati duži boravak u zatvorenom prostoru s drugim osobama na udaljenosti manjoj od 2 m.
- U prijevoznom sredstvu voziti se sa što manjim brojem osoba te se sjesti na što većoj distanci od drugih (primjerice u autobusu ili zrakoplovu ostaviti prazna dva mjesta ispred, iza, ili sa strane odnosno udaljenost veću od jedan metar između putnika).

Posebne mjere zaštite kod kontakata sa zdravim osobama (osobe koje nema znakove respiratorne bolesti: nemaju povišenu tjelesnu temperaturu, ne kašlju i nemaju teškoće disanja), ali su pod sumnjom da bi mogle biti zaražene COVID-19 jer dolaze iz zahvaćenog područja ili im je izrečena mjera zdravstvenog nadzora u karanteni ili samoizolaciji:

- Potrebne su zaštitna maske i rukavice; ako je moguće organizirati efikasnije je da osoba koja bi mogla biti zaražena nosi masku.
- Kod rukovanja dokumentima i stvarima ovih osoba, preporučujemo da se koriste rukavice koje ne trebaju biti sterilne/kirurške, te da pri ruci imaju neko dezinfekcijsko sredstvo za dezinficirati ruke.
- Uvijek je neophodno držati se na što većoj distanci od drugih osoba, skratiti kontakt i razgovor koliko je god moguće, kao i smanjiti na minimum broj osoba u grupi, a svakako izbjeći grupiranje više od 5 osoba.

Posebne mjere zaštite kod kontakata sa osobom koja ima znakove respiratorne bolesti (povišena tjelesna temperatura, kašalj, kihanje, iscjedak iz nosa i teškoće disanja), ali nije pod sumnjom da bi mogle biti zaražene COVID-19 jer ne dolaze iz zahvaćenog područja ili im nije izrečena mjera zdravstvenog nadzora u karanteni ili samoizolaciji ili nema opravdanja sumnjati da su bile u bliskom kontaktu sa osobom kod koje je dokazana zaraza COVID-19:

- Potrebne su zaštitna maske no ako je moguće organizirati efikasnije je da osoba koja bi mogla biti zaražena nosi masku.
- Kod rukovanja dokumentima i stvarima osoba takvih osoba, preporučujemo korištenje jednokratnih rukavica, koje ne trebaju biti sterilne/kirurške, te da pri ruci imaju neko dezinfekcijsko sredstvo za dezinficirati ruke.
- Osobi (zatvorenik) koja ima znakove bolesti (kašlje, teško diše ili ima povišenu tjelesnu temperaturu) daje se kirurška maska da ju nosi kada je u blizini drugih osoba (ako mu zdravstveno stanje dozvoljava, tj. ako mu ne otežava disanje značajno) i odvaja ga od ostalih osoba u zasebnu prostoriju (izolira ga).
- Uvijek je neophodno držati se na što većoj distanci od drugih osoba, skratiti kontakt i razgovor koliko je god moguće, te osigurati da osoba kašlje na način da okrene glavu na drugu stranu od drugih osoba, kao i smanjiti na minimum broj osoba u grupi a svakako izbjeći grupiranje više od 5 osoba.
- U situacijama kad je komunikacija cijelo vrijeme izravna (ne može se skratiti ili provesti uz distancu od najmanje 1 m a po mogućnosti 2 m) s osobom koja ima izražene znakove respiratorne bolesti potrebno je upotrijebiti zaštitnu opremu (jednokratne maske za nos i usta, zaštitne naočale i po mogućnosti jednokratne pregače).

Posebne mjere zaštite kod kontakata sa osobom koja ima znakove respiratorne bolesti (povišena tjelesna temperatura, kašalj, kihanje, iscjedak iz nosa i teškoće disanja) i pod sumnjom je da bi mogla biti zaražena COVID-19 jer dolaze iz zahvaćenog područja ili joj je izrečena mjera zdravstvenog nadzora u karanteni ili samoizolaciji ili ima opravdanja sumnjati da je bila u bliskom kontaktu sa osobom kod koje je dokazana zaraza COVID-19:

- Pravosudni policajca u ovakvim slučajevima mora nositi zaštitnu opremu: dvostruku kiruršku masku (iznimno respiratornu masku oznake FFP2 ili N 95 standarda) i rukavice (ako je moguće naočale/vizir i jednokratni ogrtač posebno u slučaju da osoba jako kašlje), a oboljeli kiruršku masku; pri tome je neophodno držati se na što većoj distanci od zatvorenika (po mogućnosti 1 m ili čak 2 m), skratiti kontakt i razgovor sa zatvorenikom koliko je god moguće, te osigurati da zatvorenik kašlje na način da okrene glavu na drugu stranu od osobe u pratnji, te smanjiti na minimum broj osoba u pratnji a svakako izbjeći grupiranje više od 5 osoba.
- Osobi (zatvorenik) koja ima znakove bolesti (kašlje, teško diše ili ima povišenu tjelesnu temperaturu) daje se kirurška maska da ju nosi kada je u blizini drugih osoba (ako mu zdravstveno stanje dozvoljava, tj. ako mu ne otežava disanje značajno) i odvaja ga od ostalih osoba u zasebnu prostoriju (izolira ga).

Za bacanje/odlaganje korištene zaštitne opreme (jednokratne rukavice, jednokratne pregače i maske za nos i usta) treba osigurati zatvorene kante za otpad, po mogućnosti na otvaranje bez kontakta rukom (na njih staviti naljepnice „Infektivni otpad“) i organizirati sigurno odvoženje otpada (kao infektivnog otpada). Zaštitne naočale nakon upotrebe treba oprati tekućom vodom i deterdžentom za posuđe te staviti da se osuše. Poželjno bi bilo da svaki službenik ima svoje zaštitne naočale.

Važno je stvoriti općenito razumijevanje o tome koje mjere svaki pojedinac u zatvorskome sustavu kod sumnje na zaraznu COVID-19 treba usvojiti. Jako je važno poticati usvajanje osnovnih higijenskih navika, i saznanjem da ako se koriste maske to treba biti povezano s higijenom ruku i drugim mjerama koje preveniraju prijenos zaraze s jedne osobe na drugu.

Osoba koja ima respiratorne simptome nošenjem maske smanjuje rizik širenja zaraze na druge. Osoba koja nema znakove bolesti nema potrebe nositi masku ako je u okruženju osoba koje ne dolaze iz drugih zemalja (zahvaćeno područje) ili nisu u samoizolaciji/karanteni ili nema opravdanja sumnjati da su bile u bliskom kontaktu sa osobom kod koje je dokazana zaraza COVID-19.

Kod nošenja maske važno je pravilno korištenje maske i sigurno odlaganje u infektivni otpad:

- potrebno je staviti masku oprezno na lice tako da se prekriju usta i nos te je neophodno prilagoditi masku tako da se smanji koliko je god moguće bilo koji razmak između lica i maske,
- kada je maska na licu nije poželjno dodirivati je,
- maska se skida na način da se najprije skida povez oko glave ili ušiju kako se prednja strana maske ne bi dodirnula,
- nakon skidanja maske ili nakon diranja korištene maske, neophodnom je oprati ruke vodom i sapunom ili dezinficirati sa sredstvom na bazi alkohola,
- maska se treba zamijeniti čim postane vlažna,
- maska koja je za jednokratnu upotrebu ne bi se trebala ponovno koristiti,
- maske za jednokratnu upotrebu trebaju se odbaciti u za to predviđeni infektivni otpad.

S obzirom na epidemiološku situaciju, situacija se brzo može mijenjati, pa se i ove preporuke mogu promijeniti, stoga pratite mrežne stranice HZJZ-a (www.hzjz.hr) i Ministarstva zdravstva (www.zdravlje.gov.hr) na kojima se svakodnevno objavljuju ažurirani podatci vezano uz koronavirus, kao i mjere prevencije:

<https://zdravstvo.gov.hr/koronavirus-i-mjere-prevencije/4952>

<https://www.hzjz.hr/medunarodna-istrazivanja/koronavirus-najnoviji-podatci/>

<https://www.hzjz.hr/sluzba-epidemiologija-zarazne-bolesti/pitanja-i-odgovori-o-novom-koronavirusu-2019-ncov/>

<https://www.koronavirus.hr/>

U prilogu dodatne informacije o novom koronavirusu (SARS-CoV-2) i bolesti koju uzrokuje (COVID-19)

OSNOVNE INFORMACIJE O NOVOM KORONAVIRUSU (SARS-CoV2) I BOLESTI KOJU UZROKUJE COVID-19

1. Što je novi COVID-2019? Što je SARS—CoV-2?

Novi koronavirus koji se pojavio 2019. godine nazvan je SARS—CoV-2, otkriven je u Kini krajem 2019. Radi se o novom soju koronavirusa koji prije nije bio otkriven kod ljudi. Bolest uzrokovana tim virusom naziva se COVID-2019.

2. Odakle potječu koronavirusi?

Koronavirusi su virusi koji cirkuliraju među životinjama no neki od njih mogu prijeći na ljude. Nakon što prijeđu sa životinje na čovjeka mogu se prenositi među ljudima.

Velik broj životinja su nositelji koronavirusa. Na primjer, koronavirus bliskoistočnog respiratornog sindroma (MERS-CoV) potječe od deva dok SARS potječe od cibetke, životinje iz reda zvijeri srodnih mačkama.

3. Može li se ovaj virus usporediti sa SARS-om ili sezonskom gripom?

Novi koronavirus otkriven u Kini genetski je usko povezan s virusom SARS iz 2003. i ta dva virusa imaju slične karakteristike, iako su podaci o ovom virusu još uvijek nepotpuni.

SARS se pojavio krajem 2002. godine u Kini. U razdoblju od osam mjeseci 33 države su prijavile više od 8000 slučajeva zaraze virusom SARS-a. Tada je od SARS-a umrla jedna od deset zaraženih osoba.

Trenutno dostupne informacije nisu dovoljne da bi se sa sigurnošću moglo reći koliko je smrtonosan 2019-nCoV. Ipak, preliminarni nalazi ukazuju da je on manje smrtonosan od SARS-CoV.

Iako se nCoV i virusi gripe prenose s osobe na osobu i mogu imati slične simptome, ta dva virusa su vrlo različita te se stoga i ponašaju drugačije. Još je prerano donositi zaključke o načinu širenja 2019-nCoV. Ipak, preliminarni podaci ukazuju da se 2019-nCoV prenosi kao SARS.

4. Kako se virus prenosi? Koliko lako se on širi?

Iako virus potječe od životinja, on se sada širi s osobe na osobu (prijenos s čovjeka na čovjeka). Trenutno dostupni epidemiološki podaci nisu dovoljni za utvrđivanje lakoće i uspješnosti širenja virusa među ljudima. Izgleda da se virus uglavnom prenosi kapljičnim putem pri kihanju i kašljanju.

Trenutno se procjenjuje da vrijeme inkubacije 2019-nCoV (vrijeme između izlaganja virusu i pojave simptoma) traje između dva i 12 dana. Iako su ljudi najzarazniji kada imaju simptome nalik gripi, postoje naznake da neki ljudi mogu prenijeti virus bez da imaju simptome ili prije nego se oni pojave. Ukoliko se ovaj podatak potvrdi, to će otežati rano otkrivanje zaraze 2019-nCoV. To nije neuobičajeno kod virusnih infekcija, kao što se vidi iz primjera ospica, ali za ovaj novi virus nema jasnih dokaza da se bolest može prenijeti prije pojave simptoma.

Ako se ljudi zaraženi 2019-nCoV testiraju i na vrijeme dijagnosticiraju te se provedu stroge mjere kontrole zaraze, vjerojatnost uspješnog prijenosa s čovjeka na čovjeka među europskim stanovništvom je niska. Sustavna provedba mjera za prevenciju i kontrolu pokazala se učinkovitom u kontroli SARS-CoV i MERS-CoV virusa.

MEDICINSKE INFORMACIJE

1. Koji su simptomi zaraze 2019-nCoV?

Koliko je poznato, virus može uzrokovati blage simptome slične gripi poput:

- povišene tjelesne temperature
- kašlja
- otežanog disanja
- bolova u mišićima
- umora

U težim slučajevima javlja se teška upala pluća, sindrom akutnog otežanog disanja, sepsa i septički šok koji mogu uzrokovati smrt pacijenta. Osobe koje boluju od kroničnih bolesti podložnije su težim oboljenjima.

2. Jesu li neki ljudi pod većim rizikom od drugih?

Općenito djeca, starije osobe i osobe s kroničnim bolestima (poput povišenog tlaka, srčanih bolesti, dijabetesa, poremećaja jetre i bolesti dišnih puteva) imaju veći rizik razvoja težih simptoma zaraznih bolesti.

S obzirom da se radi o novoj bolesti te su dostupni podaci nepotpuni, još ne znamo koje skupine ljudi imaju teži ishod zaraze COVID-19.

3. Postoji li liječenje bolesti uzrokovane SARS—CoV-2?

Ne postoji posebno liječenje za ovu bolest. Pristup liječenju pacijenata s infekcijama vezanim uz koronavirus je liječenje kliničkih simptoma (npr. povišene temperature).

Pružanje njege (npr. pomoćna terapija i praćenje – terapija kisikom, infuzija i antiviralni lijekovi) može biti vrlo učinkovito kod zaraženih osoba.

4. Gdje se mogu testirati?

Ako vaš liječnik smatra da se trebate testirati na SARS—CoV-2, uputit će vas u daljnji postupak. Trenutno se dijagnostika provodi samo u Klinici za infektivne bolesti u Zagrebu.

PREVENCIJA

Što učiniti ako sam bio u bliskom doticaju s osobom oboljelim od COVID-19?

Osoba koja je tijekom zadnjih 14 dana bila u bliskom kontaktu s oboljelim od COVID-19 bit će stavljena pod aktivni nadzor u samoizolaciji. To znači da će osoba biti u samoizolaciji doma, mjeriti tjelesnu temperaturu jednom dnevno te javiti zdravstveno stanje nadležnim epidemiologom. Ako osoba pod zdravstvenim nadzorom razvije znakove respiratorne bolesti, epidemiolog koji provodi nadzor postupit će u skladu sa sumnjom na COVID-19 (dogovara se transport u bolnicu radi dijagnostike i liječenja), a kontakti se stavljaju pod zdravstveni nadzor. Ako osoba po završetku zdravstvenog nadzora ne razvije simptome respiratorne bolesti, epidemiolog šalje obavijest o završetku zdravstvenog nadzora nadležnim ustanovama.

Koja su pravila za dezinfekciju/pranje ruku?

Pranje ruku sapunom i vodom ključni su za sprječavanje infekcije. Ruke treba prati često i temeljito sapunom i toplom vodom najmanje 20 sekundi. Kada sapun i voda nisu dostupni možete koristiti dezinficijens koji sadrži najmanje 60 % alkohola. Virus ulazi u tijelo kroz oči, nos i usta. Stoga nemojte dirati lice (oči, nos i usta) nemojte dirati neopranim rukama.

Jesu li kirurške maske učinkovita zaštita protiv SARS—CoV-2?

Kirurške maske sprječavaju širenje infekcije s bolesnih ljudi na druge. Kirurške maske su manje učinkovite u zaštiti ljudi koji nisu zaraženi. Za uobičajeni socijalni kontakt s oboljelim dovoljna je kirurška maska i održavanje udaljenosti najmanje jedan metar od bolesnika.

Postoji li cjepivo protiv SARS—CoV-2?

Trenutno ne postoji cjepivo protiv koronavirusa, pa tako ni protiv SARS—CoV-2. Zato je važno spriječiti infekciju ili njeno daljnje širenje.

Štiti li me ovogodišnje cjepivo protiv gripe od SARS—CoV-2?

Virus gripe i SARS—CoV-2 su vrlo različiti i cjepivo protiv sezonske gripe ne štiti od bolesti uzrokovane virusom SARS—CoV-2.

Međutim, sezona gripe u Europi još traje, a cjepivo protiv gripe je najbolja dostupna zaštita od sezonske gripe.